

Saldonar.

Després d'una infinitat de portes tancades, **Ted Conover** s'infiltra al cos d'agents penitenciaris de Nova York i es converteix en **EL GUÀRDIA DE SING SING.** És l'últim recurs que té per escriure un testimoni de primera mà sobre el sistema carcerari. Al famós centre d'alta seguretat, se submergeix en un submon fosc i desconegut i es posa en la pell d'una figura estigmatitzada: el guàrdia de presons. La seva feina no sempre la podrà fer seguint el manual.

TRADUCCIÓ D'OCTAVI GIL PUJOL
FINALISTA DEL PREMI PULITZER
PREMI DE L'ASSOCIACIÓ NORD-AMERICANA DE LA CRÍTICA

EL GUÀRDIA DE SING SING

COL·LECCIÓ DIRIGIDA PER
ALBA SABATÉ GAUXACHS

Saldonar.

Ted Conover

**EL GUÀRDIA
DE SING SING.**

TRADUCCIÓ D'OCTAVI GIL PUJOL
FINALISTA DEL PREMI PULITZER
PREMI DE L'ASSOCIACIÓ NORD-AMERICANA DE LA CRÍTICA

Títol original:

Newjack

Primera edició:

octubre del 2024

© **del text:**

Ted Conover, 2001

© **de la traducció:**

Octavi Gil Pujol, 2024

© **de la fotografia de la coberta:**

Jennifer Klein, 2001

© **de la fotografia de l'autor:**

Margot Guralnick, 2024

© **d'aquesta edició:**

Edicions Saldonar, 2024

Direcció editorial:

Alba Sabaté Gauxachs

Edició i producció:

Francesc Gil-Lluch

Disseny:

Judit Hecri i Octavi Gil Pujol

Coberta i maquetació:

Octavi Gil Pujol

Distribució:

UDL

Publicat per **Edicions Saldonar**

Alfambra, 16, 5è 2a

08034 Barcelona

edicions@saldonar.com

www.saldonar.com

@saldonar

Thema: JB, DN, 1KB

ISBN: 978-84-19571-41-0

Dipòsit legal: B 16894-2024

Saldonar forma part de:

Amb el suport de:

Els titulars del *copyright* tenen els drets reservats.

Aquest llibre s'ha imprès amb paper procedent de boscos gestionats de manera sostenible, un òfset cru de 80 grams, i s'ha compaginat amb la tipografia Tiempos en cos 9.

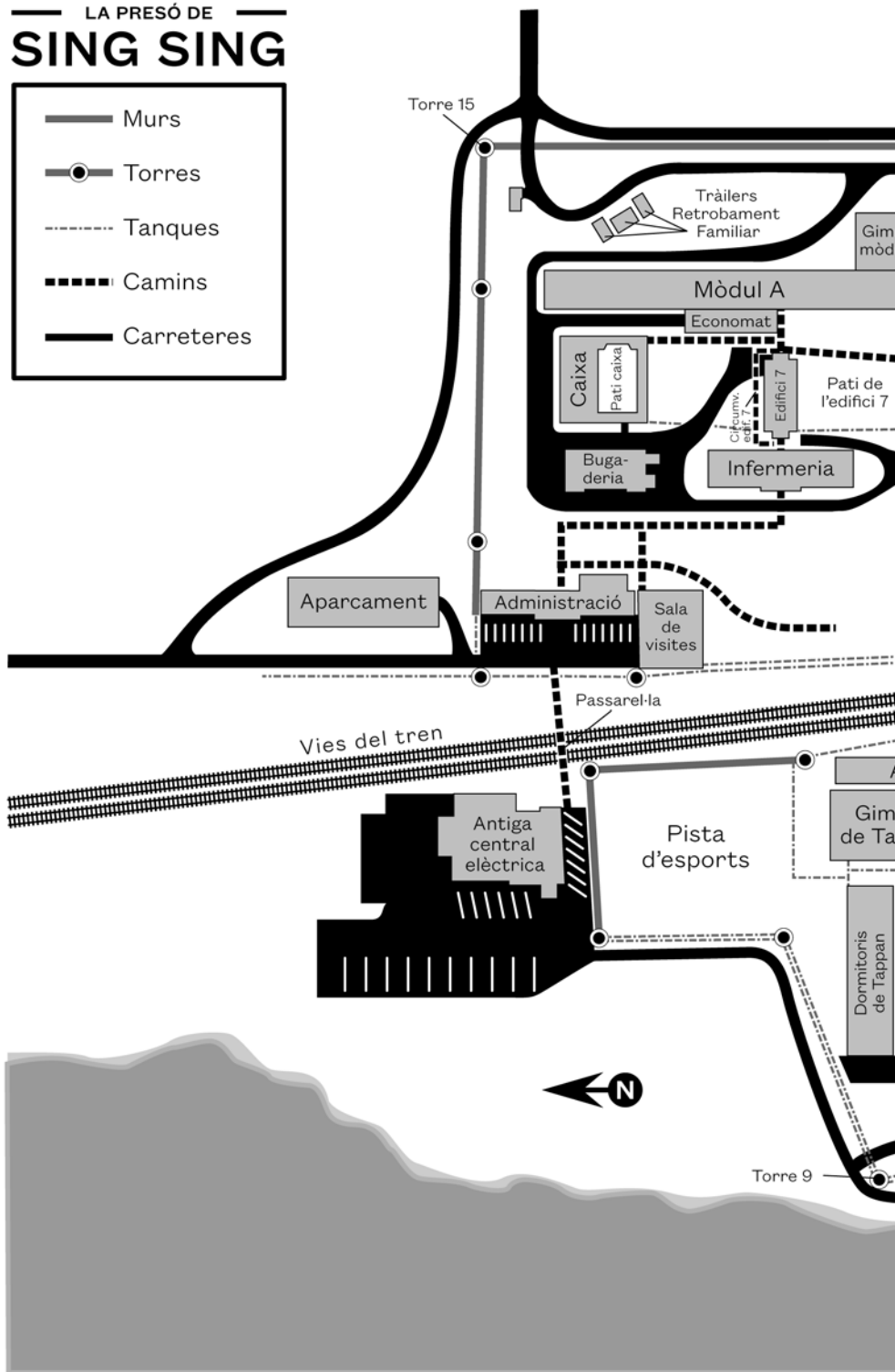
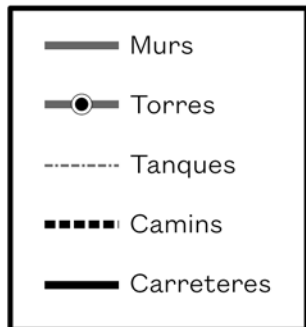
TAULA

Nota de l'autor	15
Capítol 1 EL PASSATGE INTERIOR	17
Capítol 2 L'ESCOLA DE CARCELLERS	29
Capítol 3 RIU AMUNT	87
Capítol 4 PRINCIPIANT	137
Capítol 5 UNA PILA DE RUNA	235
Capítol 6 LA VIDA A CA LA MAMA	281
Capítol 7 EL COR GIRAT A L'INREVÉS	321
Epíleg ELS FOCS DE L'ANY NOU	399

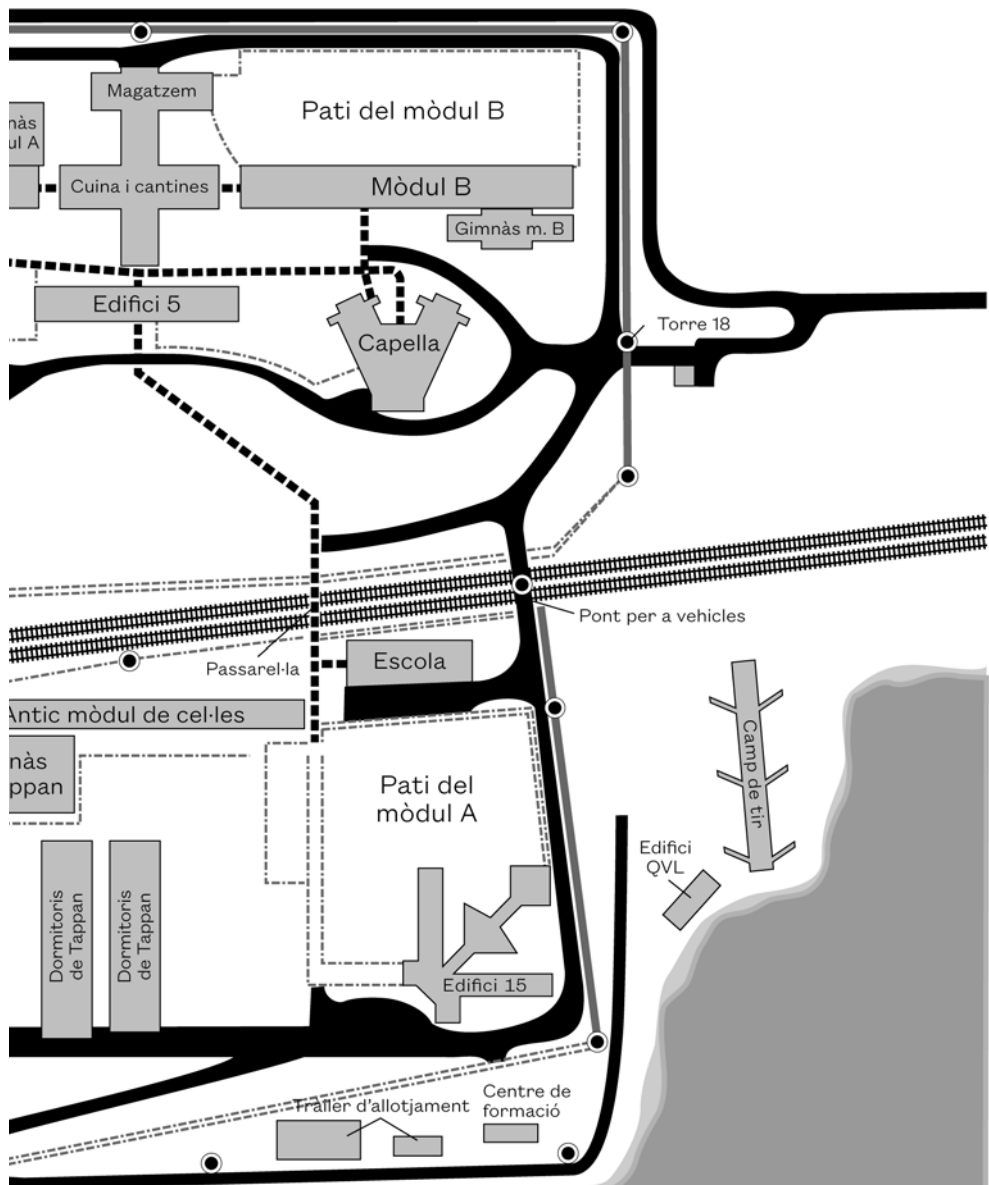
TRES ANYS DESPRÉS	407
Bibliografia seleccionada	419
Notes	423

*A la Margot, dolça musa,
crítica de mirada esmolada,
la meva noia del tren*

LA PRESÓ DE
SING SING

R I U H U D S O N

Gràcies a la Kathy R., una agent incomparable;
a en Dan M., creient primigeni; a la Nicky D., en Bob R.
i l'Estelle G., grans lectors, assessors i confidents;
al senyor Robert S., pels consells; a en Jerry C.,
la Jody i la Jenni K., en David S., la Katie C.
i, especialment, com sempre, gràcies, Jay.

NOTA DE L'AUTOR

Aquest llibre és una obra de no-ficció que descriu fets que he presenciats i en els quals he pres part. No conté escenes imaginàries ni inventades, tot i que alguns diàlegs, necessàriament, han estat recreats. Com tots els agents, jo duia una llibreteta d'espiral a la butxaca de la camisa, per prendre notes; a diferència de la majoria, però, jo en prenia moltes. Moltes persones que surten al relat estan identificades amb el nom real, però, amb l'objectiu de protegir la privadesa de determinats agents i reclusos, m'he inventat els noms relacionats a continuació per substituir els de debò:

Addison	Di Carlo	Lopez	Pitkin
Antonelli	Dieter	Malaver	Popish
Aragon	DiPaola	Massey	Riordan
Arno	Dobbins	McCorkle	Rufino
Astacio	Duncan	Melman	Saline
Bella	Fay	Mendez	Scarff
Billings	Foster	Michaels	Sims
Birch	Gaines	Pacheco	Speros
Blaine	Garces	Perch	St. George
Chilmark	Hawkins	Perez	Turner
De Los Santos	L'Esperance	Perlstein	Van Essen
Delacruz	Larson	Phelan	Wickersham

EL PASSATGE INTERIOR

Un quart i cinc de set. El sol despunta sobre un indret fosc. A l'altra banda del riu Hudson des de la presó de Sing Sing, a la riba del davant, les muntanyes es tornen rosades. Busco el forat sense arbres sobre la línia de la carena on, segons m'ha explicat un altre guàrdia, els presos van extreure el marbre per erigir el primer mòdul de cel·les. Ningú en donava crèdit el 1826: un grup de treball format per presoners acampant a l'aire lliure, a la vora del riu, per construir la seva pròpia presó. Els havien enviat d'Auburn, la cèlebre segona presó de l'estat de Nova York, per erigir Sing Sing, la tercera. Què deus pensar, mentre aixequés la teva pròpia presó?

L'esquelet del mòdul de cel·les del 1826 encara continua dret, a l'altra banda del mur contra el qual aparco el cotxe. Des de llavors la presó ha anat creixent al seu voltant. El 1984 la coberta es va cremar. Aleshores la presó tan sols feia servir l'edifici com un taller per fabricar-hi bosses d'escombraries de plàstic, però fins al 1943, ni més ni menys, encara va acollir reclusos. Ara, quan els presos es queixen de les cel·les d'u vuitanta per dos setanta-cinc, de vegades els explico com eren abans: cel·les d'un metre per dos quinze compartides per dos homes, un dels quals probablement patia tuberculosi, sense calefacció central ni aigua corrent, amb un clavegueró obert a l'interior i poca llum. No sembla que els impressioni.

Aparco al costat del meu amic Aragon, del Bronx, que sempre posa la barra antirobatori al volant. L'hi veig a través del parabrises tintat. Aquest detall em crida l'atenció, perquè, tenint una torre de vigilància

fortament armada a uns metres de distància, aquest deu ser un dels llocs més segurs on deixar el cotxe al comtat de Westchester. Ningú te'l robarà, aquí. Però l'Aragon té una dèria amb els panys i els cadenats. Ha cargolat un petit passador metàl·lic a la carmanyola de plàstic del dinar i l'assegura amb un cademat de combinació, per tots els refrescos que ja ha perdut a mans d'agents amb els dits més llargs del compte, diu. Entre el Bronx i la presó, qualsevol s'obsessiona amb els panys.

No hi ha ningú més a la vora. La majoria prefereix els aparcaments de la part alta, els que queden més a prop del vestidor de l'edifici d'administració, el més gran. Esclar que, per a un funcionari novell, aconseguir un armariet allà dins és pràcticament impensable, així que jo aparco aquí baix, a tocar del riu i del vestidor de sota. Encara hi ha poca llum. La grava em crepita sota les botes mentre em dirigeixo a la planta elèctrica abandonada.

Aquesta estructura de sis pisos a base de maons és una de les relíquies que confereixen a Sing Sing el seu aire tan peculiar. Immensa, bronzejada i gairebé sense finestres, sembla un hangar per a un coet curt i rabassut. L'edifici està tancat, amb les excepcions d'un garatge de reparacions a la cantonada i una secció de la planta baixa on hi ha vestidors i lavabos de senyors i de senyores.

El vestidor d'homes —el de dones no l'he vist mai— també està quasi abandonat. Per més que estigui farcit d'un poti-poti de ben bé dos-cents armariets fabricats pels reclusos, amb prou feines se'n fan servir una vintena habitualment. La resta estan tancats amb cadenats, alguns de molt vells; pertanyen a funcionaris que van dimitir o que es van traslladar o que van morir o que ves a saber. Ningú n'està al cas. Entrant a mà esquerra un telèfon de paret atrotinat penja dels cables, cap per avall, amb l'auricular suspès del cordó en espiral, un símbol del sistema telefònic crònicament avariats de Sing Sing.

Les teranyines d'aquest lloc troben la manera de ficar-se't dins de les botes. Les primeres setmanes, seguint el consell de l'Aragon, vaig anar comprovant si s'alliberava algun armariet del vestidor. Mai se'n va obrir cap. Tants armariets sense fer servir, tancats i barrats sense cap necessitat. Això potser no suposa cap problema per als agents

que venen del nord, però cap al sud, al Bronx —jo també visc allà—, no convé proclamar que ets funcionari de presons. Massa gent ha passat per la garjola, allà. Els vigilants no acostumen a enganxar a la finestreta del cotxe els adhesius amb la placa que reparteixen a l'Acadèmia, bàsicament perquè els agraden les seves finestretes, i la majoria, com jo, no volem passejar pel carrer amb l'uniforme. Es fa estrany. I un armariet et permet deixar l'uniforme a la feina.

El segon mes vaig trobar un cadenat que estava tan fet pols que gairebé el vaig poder forçar amb les mans, però no ho vaig aconseguir. Vaig agafar una palanca metàl·lica del cotxe i, ara sí, es va desprendre fàcilment. Dins de l'armariet vaig trobar gots de plàstic, retalls de revistes de dones en biquini i diaris del 1983. Des de llavors he sentit diverses vegades que s'alliberaven armariets a l'edifici d'administració, però no m'hi he interessat. He acabat preferint els d'aquí baix. D'alguna manera, la sensació d'abandonament és més fidel a l'esperit de Sing Sing.

Només queda un quart per a l'hora de formar. Em poso l'uniforme gris de polièster i m'asseguro que al cinturó hi duc tot el que em farà falta: la funda de la ràdio, el paquet de guants de làtex, dos mosquetons i l'anella de la porra. Em fico el bloc i el bolígraf, el llibret del reglament dels presos i l'agenda a les butxaques del pit, em passo la porra per l'anella i tanco la porta de cop i amb el cadenat. Camino per davant d'un munt d'escriptoris vells i, per necessitat, entro al lavabo. Fa pudor de latrina. M'assec, i ja és el segon cop aquest matí. Cada dia igual, i als altres novells també els passa el mateix. Just abans de començar el torn l'estómac et fa saber el que pensa d'aquesta feina.

Una passarel·la decrepita em condueix per damunt de les vies del Metro North —Sing Sing deu ser l'única presó travessada per les vies d'un ferrocarril de rodalia—. Comencen a aparèixer altres agents. La meva escalada continua, ara per uns graons de fusta instal·lats damunt d'uns altres de formigó que cauen a trossos.

Arribo a l'aparcament de l'edifici d'administració, l'entrada principal de la penitenciària. Aparcat al bell mig hi ha el *cau de paneroles*, el nostre proveïdor de cafè i panets sobre rodes. A la dreta hi ha l'entrada a la sala de visites, que encara no ha obert. A l'esquerra

els funcionaris fan cua per consignar la pistola a la finestreta de l'armeria. Per raons perdudes en el temps, els funcionaris de presons de l'estat de Nova York tenen dret a posseir i portar armes ocultes, i la majoria semblen encantats de fer-ho. Això sí, no les poden ficar dins de la presó —ningú pot entrar-hi armes—, i pocs de nosaltres tenim cap dubte que això fa que la presó sigui més segura. Faig els darrers passos fins a la porta principal i ensenyo la placa i el document d'identificació que duc en una cartera especial que vaig recollir a l'Acadèmia. El vigilant em dona un cop d'ull rutinari a la bossa del dinar, per comprovar si hi duc contraban. Fitxo i em preparo per al pitjor moment del matí: rebre les instruccions del dia.

L'escriptori del sergent Ed Holmes és el punt central de la sala de formar. Descansa sobre una tarima davant d'una finestra. Des d'allà dalt en Holmes veu tots els presents a la sala i la majoria dels que puguen els graons del davant. Passi el que passi, ell no para d'escanejar amb la mirada, i mai s'atura en una sola persona o objecte més d'un instant a mesura que els ulls li salten del rostre d'un agent al formulari que li posa al davant, i després al següent, l'un rere l'altre. Els formularis l'informen dels llocs de treball que haurà d'omplir: qui té el dia lliure, qui està de vacances, qui està malalt, qui està suspès. Als veterans els deixa passar només veure'ls; ells ja han escollit la seva feina i saben on han d'anar. Són els nous, com jo, els que ens trobem a mercè de la seva voluntat.

En Holmes és un dels funcionaris negres més durs, d'aquells que han estat aquí tota la vida, un homenot que sembla que gaudeixi de la seva distància respecte a la base del cos. Molts dels seus companys de camisa blanca parlaven amb nosaltres durant l'orientació, sobretot respecte al funcionament de la institució. Però en Holmes era d'una altra pasta. Ell només es dirigia a nosaltres per advertir-nos: *No em toqueu els pebrots*, deia, clavant la mirada al fons de la sala. *Ara us donaré la feina d'avui, i qui es queixi demà en tindrà una de pitjor. No tinc paciència. No soc amable. No em toqueu els pebrots.* Al cap d'uns dies una agent veterana em va aconsellar que mai deixés entreveure a en Holmes que estava espantat, ni d'ell mateix ni de qualsevol cosa.

—En Holmes s'alimenta de la debilitat dels altres —em va dir.

La cua ha avançat i soc el següent, un guàrdia menut que tot just comença davant del poderós sergent. Li poso la meva fitxa al davant, perquè ell s'encarrega personalment de marcar-les totes, per evitar que fitxem pels companys. Després guarda un silenci inusual. En Holmes encara no sap què fer amb mi. O potser no pensa en mi, potser se li n'ha anat el cap i està pensant en el seu cotxe, o en la factura de la llum o en la pel·lícula que va mirar ahir a la nit a casa. Repassa l'impres amb la mirada. Normalment m'envia al mòdul A o al B, autèntics magatzems de persones gegantins. Són dues de les estructures residencials penitenciàries més grosses del món, amb més d'un miler de reclusos entre totes dues. Però a mi les excepcions són el que em dona vida: un dia tranquil en una torre de vigilància, a la barberia o a la infermeria. Aquesta és la font del meu temor, l'esperança d'una cosa millor.

—Dos cinquanta-quatre, mòdul B —diu finalment, mirant a la meva esquerra.

En Holmes podria dir-nos la feina que hem de fer en comptes d'escopir-nos el codi numèric corresponent, però quan ens assigna als mòduls no ho fa mai. Prefereix deixar-nos amb el dubte, com si encara fóssim a l'Acadèmia. Faig mitja volta i me'n torno entre la vuitantena d'agents que ronden per la sala abarrotada, a buscar algú que sàpiga quina destinació és la dos cinquanta-quatre. Ho pregunto a en Miller, però ell s'arronsa d'espatlles. Ho demano a l'Eaves, i ell creu que és una feina d'escorta. No estaria malament, això. Els escortes passen una estona a la cantina i després fan escapades del mòdul per acompanyar grups de reclusos a altres edificis de la presó. L'Eaves té anotades totes les feines a l'agenda, però encara no ha trobat el meu número quan un altre sergent crida: *En formació!* Mentre ens disposem en files, demano al cel que sigui veritat que és una feina d'escorta i no de galeria. Els agents de galeria dirigeixen les galeries, els pisos on viuen els presidaris. Sempre hi falta personal, a les galeries, i els funcionaris que hi treballen, envoltats de presos tot el dia, s'exposen al perill i en surten fets pols. És una feina terrible. Sovint em toca fer-la.

Formem en sis o set fileres, de cara als camises blanques, la majoria dels quals són sergents. Sempre que ens criden a formar és interessant contemplar com els més grossos s'esmunyen pels passadissos

estrets que deixen les fileres per inspeccionar-nos per damunt, buscant infraccions d'etiqueta: l'absència d'insígnies al coll de la camisa, barbes descuidades, alguna arracada oblidada a l'orella. Aleshores un tinent, sovint el comandant de guàrdia, pren la paraula i fa un repàs del que ha passat a la presó des que en vam sortir el dia anterior. Avui tenim el tinent Goewey.

—Molt bé, la cosa ha estat força tranquil·la. Hem tingut un tall en una cama, al túnel del pati del mòdul A. Com sempre, ni arma ni agressor. També hem trobat tres punxons enterrats al pati del mòdul B, dos dels quals, metàl·lics. Els hem trobat amb el detector de metalls. Sembla que no fotin l'ou allà fora, però els malparits sempre en tenen alguna entre mans.

En resum: un reclús apunyalat, l'agressor no identificat i el ganyet desaparegut; tres navalles improvisades localitzades; cap guàrdia ferit. Un dia normal. Aleshores un sergent nou fa un pas endavant:

—Recordeu que a l'esbarjo no està permesa la vestimenta doble, per raons òbvies. Els presos que duguin dues camises o dos parells de pantalons han de tornar a la cel·la i no se'ls pot deixar sortir al pati ni al gimnàs.

S'entén que la vestimenta doble és al mateix temps un mètode de defensa contra les punxades i una manera de canviar d'aparença ràpidament si punxes algú altre.

Sovint també aprofiten que ens tenen en formació per fer una mica de moralina: un advertiment que no estem prou a sobre dels reclusos, o un avís que cal que ens guardem millor les espatlles els uns als altres i que sapiguem el nom dels companys amb qui treballem, o un recordatori que la nostra feina consisteix a *sortir d'aquí d'una peça a les tres en punt*, com si calgués que ens en fessin memòria. Avui, però, cap missatge d'aquests. Comenten l'horari dels cursos de conducció, per si hi ha algun interessat, i ens recorden la campanya de donants de sang de la setmana vinent. Fins aquí els anuncis del dia.

—Agents, a... ten... ci... ó! —cria un sergent. Es fa un silenci sepulcral—. A les posicions!

I sortim, no precisament amb empentes, pels passadissos llargs i accidentats, i pendent amunt. Comença el dia.

Sing Sing té una extensió de més de vint-i-dues hectàrees, la majoria de les quals consisteix en un pendent rocós. On he aparcat sí que és pla, a la vora del riu, on hi ha el mòdul de cel·les antic i les vies del tren. L'antiga casa de la mort, la ubicació de la cadira elèctrica que va matar sis-cents catorze reclusos entre el 1891 i el 1963, també és allà baix. Ara és un centre de formació professional. També és allà Tappan, el centre de seguretat mitjana de Sing Sing, que acull al voltant de cinc-cents cinquanta reclusos en tres edificis de la vella escola en forma de caps de sabates, construïts a la dècada dels setanta.

A banda d'això, però, la major part de Sing Sing es troba sobre el pendent, i des de la sala de formar enfilem cap allà. La caminada més llarga és fins al mòdul B, la part més remota de la presó de màxima seguretat. Hi ha dues maneres d'arribar-hi, i totes dues tenen moltes escales. Els agents prenem glops de cafè i sostenim les bosses del dinar mentre pugem xino-xano cap al lloc assignat. Som negres, blancs i hispans, homes i dones. Al passadís ens creuem amb els membres del torn nocturn, que ens saluden, cansats. La majoria tenen aquella mirada grisa de treballar de nit. Intercanvien els ritmes normals del dia per l'avantatge de tenir un contacte molt limitat amb els presos; de nit, tots estan tancats a les cel·les. Jo, si no tingués família, potser encara sol·licitaria el traspàs al torn nocturn.

Els passadissos i les escales són vells, i sovint es troben en mal estat. Quan plou, esquivem els bassals de les goteres; quan fa fred, tenim motius per recordar que aquests passatges no estan climatitzats. Sing Sing és plena de túnels que serpentejen per l'interior, connectant els diferents edificis. Hi ha una porta tancada al principi i al final de tots i cadascun, de vegades fins i tot al mig. La majoria de vigilants destinats a aquestes portes carreguen clauers immensos i pesants, però hi ha una porta on el guàrdia només ha de pitjar botons, com a les presons modernes. Quan finalment travesso la porta gran del mòdul B, n'hi ha deu més de tancades que em separen de la llibertat.

Els mòduls A i B són els edificis més impressionants de Sing Sing, i ho dic en el sentit més negatiu imaginable. Si bé una catedral gegantina inspira admiració, un mòdul de cel·les immens, almenys segons la meva experiència, l'únic que desperta és l'horror.

Les dimensions d'aquests edificis enxampen el nou visitant per sorpresa, sobretot per la manca d'un preàmbul proporcional. En comptes d'arribar-hi per una escala ben ampla o per una porta d'arc, t'hi aproximes per un passadís claustrofòbic, passes a través d'un parell de portes massisses de metall no gaire més grosses que la de casa i topes amb una immensitat que desarma. El mòdul A, que deu ser el mòdul de cel·les independent més gros del món, fa cent vuitanta metres de llargària, poc menys que dos camps de futbol americà. Conté si fa no fa sis-cents vuitanta-quatre presidaris, més del total de moltes presons. I els sents, una cacofonia aclaparadora i envolupant de ràdios, de portes pesants que es tanquen, de crits i de xiulets i de passos, però el més estrany és que d'entrada no veus ni una sola ànima empresonada. L'únic que veus són els barrots que formen l'entrada estreta de les seves cel·les, disposades en quatre pisos d'alçada i tan enllà en la distància, a esquerra i dreta, que es fonen en una il·lusió de solidesa. I, quan comences a recórrer la galeria, de vuitanta-vuit cel·les consecutives, i estableixes contacte visual amb els presos, l'un rere l'altre, i alguns et miren, alguns jeuen, alguns seuen avorrits al lavabo, sents com es desperta dins teu una concepció de les dimensions humanes d'aquesta colònia. Davant teu potser veus mitja dotzena de miralls menuts que surten entre els barrots, sostinguts per braços foscos que es retrauen a mesura que t'hi apropes. Intercanvies una llambregada directa però breu amb el pres en qüestió i continues.

Els mòduls A i B estan alineats l'un amb l'altre, d'extrem a extrem, i ocupen la part superior de Sing Sing. Entre tots dos hi ha l'immoble de la cantina. Els dos edificis es van completar el 1929, i comparteixen una estructura molt similar, amb l'excepció que el mòdul B és vint cel·les més curt, amb seixanta-vuit per planta, i un pis més alt, amb cinc. Per més que pocs civils hagin vist res que se'ls assembli, arquitectònicament parlant no tenen res d'innovador pel que fa al disseny. Deriva clarament del mòdul de cel·les del 1826, basat en la *nova* ala nord d'Auburn, que era el model a seguir per a la majoria de construccions carceràries del país: petites cel·les successives disposades en cinc nivells, amb una escala a cada extrem de la llarguíssima filera i una altra al mig.¹ Des del pis al nivell del terra, que a tots dos edificis

es coneix com *els baixos*, pots aixecar la mirada per comprovar que cada estructura es compon de dos elements gairebé separats. L'un és l'element interior, tot de metall, que acull els reclusos; està pintat de color gris i sembla que l'hagin soldat en una drassana. L'altre són les parets exteriors i la coberta, una carcassa de maons i formigó que encaixa amb les cel·les com una tapa al voltant d'una barra de mantega; sense tocar-se l'un i l'altre. Si un pres, d'alguna manera, aconseguís sortir de la seva cel·la, continuaria atrapat dins de l'edifici. Una sèrie de finestrels altíssims i barrats recorre els laterals de la carcassa. Si els netegessin deixarien passar el doble de llum, però en el seu estat només filtren una resplendor difusa i groguenca que s'estén quatre o cinc metres d'espai obert abans de topar amb el metall, el qual no escalfa. El sostre, pla i infestat de goteres, no toca la part superior del mòdul de cel·les metàl·lic, sinó que hi deixa un buit d'uns tres metres. Si l'estructura sencera es reduís radicalment, l'observador desentrenat podria interpretar-hi un propòsit agrícola; les gàbies podrien confondre's amb les que contenen pollastres, o visons. Els mòduls són sorollosos perquè són massissos. No hi ha res que pugui absorbir el so més enllà dels matalassos prims i els mateixos cossos dels presos. La resta de superfícies són de metall, de formigó o de maons.

Quan arribo em trobo un grup d'agents rondant al voltant d'una cel·la a tocar de la porta d'entrada al mòdul B: és el despatx de l'agent en cap. Al pla original del mòdul B no hi van incloure sales per al personal, així que s'han reconvertit un grapat de cel·les a la vora de l'entrada per servir aquest propòsit. Després del despatx de l'agent en cap una cel·la minúscula i idèntica acull els sergents. N'hi ha dos d'entaforats, allà dins. Al costat hi ha el guarda-roba, que conté un microones que no funciona bé i una nevera que no tanca. També hi ha un despatx per a la paperassa i els formularis i un altre que serveix de lavabo, l'únic lavabo per al personal dels cinc pisos.

Des de fa una pila d'anys l'agent en cap ha estat la Hattie Mama Cradle, una dona de cinquanta anys i escaig, de metre i mig d'alçada i si fa no fa el mateix d'ample. Du un portanotes a la mà i unes ulleres de llegir amb la muntura de pasta al voltant del coll, penjant d'una cadeneta. Els agents li donem el nom i el número de la feina que ens

han assignat, i ella ens indica on hem d'anar. Intento quedar-me al fons, però al final no puc retardar més l'inevitable: *Conover, dos cinquanta-quatre*, li dic. Ella comprova l'ortografia a la plaqueta que duc a la camisa i llavors, ja disposada a anotar el següent nom, diu: *R i W*.

M'enfonso. No podria ser pitjor. Soc l'agent a càrrec de les galeries del primer pis, identificades amb les lletres R i W. Ja he treballat aquí un grapat de vegades, inclòs el meu primer dia de formació a la feina, acompanyant un agent novell que amb prou feines sabia què es feia, el que es coneix com un *principiant*. Avui aquest principiant soc jo, i estic sol com un mussol.

M'esmunyo al despatx de la Cradle per buscar les meves claus: quatre manyocs diferents dels clauots pesants de ferro que obren les portes de les cel·les, a més de les claus de la porta central, de la del fons i de l'alarma d'incendis, per si de cas. Me les penjo totes al cinturó i noto el seu pes. Se m'accelera el cor, però no hi ha res a fer. Agafo una bateria carregada per a la ràdio portàtil del pis i m'enduc un feix de formularis que hauré d'anar emplenant durant el torn. L'últim que necessito és la llista dels presos en primer grau. Copio la que la Cradle té penjada al tauler d'anuncis, i em crida l'atenció que les últimes vint-i-quatre hores se n'hi han afegit dos més. Els primers graus són els presos sancionats en règim tancat. Antigament no n'hi havia gaires, i els solien enviar a aïllament, el que es coneix com el mòdul d'allotjament especial, o la caixa. Ara, en canvi, en són tants que no caben a la caixa, així que els deixen al seu lloc, barrejats amb la població general, amb la diferència que ells no poden sortir de la cel·la. Una de les nostres responsabilitats principals com a agents de galeria és mantenir els primers graus tancats. I, com que sempre anem amb presses i sovint no coneixem els presos, això no és tan fàcil com sembla. No és difícil obrir la porta que no toca.

De camí escales amunt encara passo per dos punts de control més abans de rellevar la guàrdia nocturna de R i W. Com que de nit les galeries estan tancades, la seva feina es redueix bàsicament a comprovar, més o menys un cop cada hora, que els presos encara respirin. No és una mala feina, i si algun reclus mor tampoc passa res, sempre que no el trobin amb *rigor mortis*. En aquest cas perdria la feina, per

la constatació, freda i dura, que no estava complint la meva funció de vigilància. L'agent nocturna em lliura la ràdio i més claus. Deu saber què han fet els primers graus nous? L'hi pregunto.

—No ho sé, tant me fot, no són amics meus i no m'agraden —m'en-gega, amb una sequedat i una rotunditat que em fan una mica de gràcia. Em dona la ràdio i jo me la penjo al cinturó. Ha deixat alguns embolcalls de menjar i uns mocadors per l'escriptori, però no n'informo. Sembla cansada. L'envejo mentre observo com es posa l'abric. Ella se'n pot anar cap a casa, i no ha de tractar més amb els reclusos—. Totes les cel·les estan en tancament doble —afegeix abans de tocar el dos.

Això vol dir que no només està activada la immensa barra que les tanca totes a la vegada, el fre, sinó que a més a més totes estan tancades individualment. Els reclusos no poden sortir de nit, ni rondar al teu voltant de camí al menjador, discutint-te si és o no és l'hora de tancar-los, dient-te de tot, posant-te els pèls de punta. La capsa de Pandora està tancada. La meva primera funció del dia, doncs, ara que queda menys d'una hora per a l'esmorzar, serà obrir-la.